

روایت انسبیه خزعلی از دستاوردهای زنان در انقلاب اسلامی

انقلاب اسلامی، زنان ایران را به مهندسان تغییر اجتماعی تبدیل کرده است

موضوع باعث می‌شود که زنان در عرصه‌های اجتماعی، نسبت به مردان تجربه کمتری داشته باشند. اما این کمبود تجربه نباید مانع حضور زنان توانمند در عرصه‌های مختلف اجتماعی شود. بسیاری از زنان توانمند می‌توانند در هر دو عرصه حضور داشته باشند و اثرگذار باشند. در این زمینه، باید قوانینی برای حمایت از زنان وجود داشته باشد.

مریم احمدی | در دوره‌ای که نقش زنان در عرصه‌های اجتماعی و تصمیم‌گیری‌های کلان به ندرت دیده می‌شد، انقلاب اسلامی ایران به زنان قدرت و فرصت‌های تازه‌ای بخشید تا در مسیر پیشرفت و شکوفایی کشور نقش آفرینی کنند. دکتر انسبیه خزعلی، بانوی فرهیخته و سیاستمدار انقلابی، تجسمی از زنان پیشگامی است که نه تنها در تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی پیشتاز بوده‌اند، بلکه در حکمرانی و سیاست‌گذاری‌های کلیدی کشور نیز نقشی اثرگذار و تعیین‌کننده ایفا کرده‌اند.

تغییر قوانین برای افزایش مشارکت

در معاونت امور زنان، تلاش کردیم تا با تغییر قوانین و پیشنهادهای جدید، به ویژه در زمینه اشتغال زنان، به این مهم پرداخته شود. در برنامه هفتم توسعه، موضوع‌هایی مانند شغل منعطف، مشاوره خانواده و حمایت از جوانی جمعیت نیز مطرح شد. این مسائل باید هم‌زمان پیش روند تا هیچ کدام از ابعاد وجودی زنان نادیده گرفته نشود. در این مسیر، من نیز تجربیات زیادی کسب کرده‌ام که البته به دلیل محدودیت زمان نمی‌توانم تمام آن‌ها را بیان کنم. امیدوارم که بتوانم به طور مکتوب این تجربیات را نوشته و در اختیار عموم قرار دهم. در این نوشته‌ها، چالش‌ها، مشکلات و مسیرهایی که طی کرده‌ایم را بیان خواهیم کرد. در برخی موارد به نتیجه رسیده‌ایم اما در برخی دیگر، مشکلاتی پیش آمده که مسیر نیمه تمام مانده است. این تجربیات می‌تواند برای دیگران مفید باشد. تمام زنان باید با اعتماد به نفس، توکل بر خدا و باوره توانمندی‌های درونی خود، برای ارتقای جامعه، فرهنگ و سبک زندگی خود تلاش کنند. همان‌طور که رهبر معظم انقلاب به قدرت تدبیر حضرت زینب^(س) اشاره کرده‌اند، زنان می‌توانند در مدیریت کلان، بحران‌ها، اضطراب‌ها و حوادث بسیار موفق عمل کنند. حضرت زینب^(س) توانست با مدیریت خردمندانه خود، نهضت عاشورا را از تحریف نجات دهد و به شکلی مثبت، پیام نهضت امام حسین^(ع) را به جهانیان منتقل کند. یکی از مهم‌ترین مباحث مدیریتی امروز، روشنگری و جهاد تبیین است که زنان می‌توانند در این حوزه نقش بسزایی ایفا کنند. دشمن تلاش می‌کند تا این خط مقدم را تحت کنترل خود درآورد اما زنان می‌توانند با تدبیر، تبیین، روشنگری و درایت خود در برنامه ریزی، تنظیم امور شخصی و اجتماعی، و همراهی و مشارکت در مسائل اجتماعی، اثرگذار باشند. امیدوارم که شاهد پیشرفت روزافزون زنان در عرصه‌های علمی، اخلاقی، مدیریتی و حکمرانی باشیم.

امکان بروز استعدادها و ورزشی دختران فراهم شد. بسیاری از مربیان زن در این زمینه به آموزش و پرورش استعدادها و ورزشی پرداختند و نتیجه آن، موفقیت‌های چشمگیر ایران در ورزش بانوان است. در عرصه علمی نیز، زنان ایرانی در زمینه اختراعات و نوآوری‌ها پیشرفت‌های چشمگیری داشته‌اند. طبق آمارهای موجود، در حالی که میانگین جهانی اختراعات زنان حدود ۱۴ درصد است، این رقم در ایران به ۲۴ درصد رسیده است. این موفقیت‌ها نشان دهنده این است که فضای سالم و حمایت‌های ویژه‌ای برای فعالیت‌های علمی و فناوری زنان در ایران فراهم شده است. در عرصه‌های مدیریتی و اجرایی نیز، حمایت‌رهبی از حضور زنان در مسئولیت‌های مختلف همواره وجود داشته است. هر چند ممکن است در برخی از سطوح مدیریتی، به ویژه در سطح وزارت خانه‌ها، حضور زنان کمتر باشد، اما این به دلیل کمبود تجربیات است و باید تلاش شود که شرایط برای حضور بیشتر زنان در پست‌های مدیریتی فراهم شود. تلاش برای کاهش ریسک‌ها و استفاده از تجربیات افرادی که در زمینه‌های مدیریتی خبره هستند، باعث می‌شود که زنان در موقعیت‌های مدیریتی بیشتری حضور داشته باشند و بتوانند توانمندی‌های خود را بروز دهند. در مجموع، انقلاب اسلامی یکی از عوامل اصلی در رشد و پیشرفت زنان در جامعه ایران بوده است و زمینه‌های بسیاری برای مشارکت و توانمندسازی زنان فراهم کرده است.

ایفای نقش در عرصه‌های کلان

زنان در فرهنگ ایرانی و اسلامی به عنوان مربیان خانه و تدبیرگران منزل شناخته می‌شوند. در فلسفه و حکمت دینی، یکی از مسائلی که مطرح می‌شود این است که پیش از تدبیر شهرها و کشورهای بزرگ، تدبیر منزل باید صورت گیرد. تدبیر منزل یکی از مهارت‌ها و پایه‌های مدیریت است که زنان با آن آشنا هستند. این توانایی از تدبیر برای فرزندان و خانه آغاز می‌شود و به تدریج می‌تواند در حوزه‌های مختلف جامعه از جمله مدارس، دانشگاه‌ها، مراکز بهداشتی، و وزارت خانه‌ها بسط یابد. به عبارت دیگر، زنان با همین توانمندی‌های درونی خود می‌توانند در عرصه‌های کلان جامعه ایفای نقش کنند. البته تجربه، بخشی از علم است و چون در بسیاری از نهادها مردان بیشتر حضور دارند، به دلیل تجربیات بیشتری که به دست آورده‌اند، این مسئله به دلیل شرایط اجتماعی و طبیعت به وجود آمده است. مسئولیت‌های تربیتی زنان از دوران بارداری تا شیردهی و تربیت فرزند، بخش زیادی از زمان و فرصت‌های آنان را به خود اختصاص می‌دهد. این

افزایش حضور اجتماعی

ابتدا باید بگویم که حضور زنان به صورت فعال و چشمگیر در اجتماع مستقیماً با انقلاب اسلامی مرتبط است و شرایطی که انقلاب برای زنان فراهم کرد، موجب شد که آنان در عرصه‌های مختلف پیشرفت کنند. اگر وضعیت زنان قبل از انقلاب را مقایسه کنید، خواهید دید که تفاوت‌های چشمگیری در آموزش، بهداشت، سلامت و وضعیت اجتماعی آن‌ها با دوران بعد از انقلاب وجود دارد. در قبل از انقلاب، زنان از بسیاری از حقوق اجتماعی و فرصت‌ها محروم بودند. اما پس از انقلاب اسلامی، زمینه‌ها برای پیشرفت زنان در حوزه‌های مختلف به شکلی چشمگیر فراهم شد. مثال واضح این تفاوت‌ها در افزایش سطح سواد زنان است. تعداد زنان باسواد و میزان مشارکت آن‌ها در اجتماع، به ویژه در عرصه‌های مدیریتی و اجرایی، به طور بی‌سابقه‌ای افزایش یافت. وضعیت سلامت زنان و مادران نیز بهبود یافته و سن امید به زندگی در میان زنان بالا رفت. این تغییرات نتیجه پیشرفت‌هایی است که انقلاب اسلامی در بخش‌های مختلف بهداشت، سلامت و سبک زندگی برای زنان ایجاد کرد. در دوران انقلاب، زنان نقشی اساسی و بی‌بدیل در تظاهرات و اعتراضات داشتند. در آن دوران، حتی خود من نیز گاهی در تدرید بودم که آیا این شیوه فعالیت درست است یا نه. اما پس از مدتی، پیام امام خمینی^(ره) منتشر شد که تأکید می‌کرد زنان باید در کنار مردان در این مبارزات و مقابله با ظلم مشارکت کنند. امام^(ره) فرموده بودند که زنان در انقلاب و در جهاد و مبارزه با ظلم، حتی مقدم بر مردان هستند و این جمله یکی از ارکان اساسی تفکر انقلاب اسلامی در باره زنان است. امام نه تنها در عرصه مبارزه با ظلم، بلکه در عرصه اجتماعی و مدیریتی نیز نقش زنان را بسیار پررنگ و ضروری می‌دانستند. ایشان همچنین در مسائل مختلف اجتماعی، از جمله اداره کشور، مشارکت زنان را امری ضروری قلمداد می‌کردند. امام خمینی^(ره) به عنوان یک مشوق بزرگ در مشارکت زنان در جامعه نقش آفرینی کردند و این راهکار در دوران رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای نیز به خوبی مشاهده می‌شود. رهبر معظم انقلاب نیز همواره بر حضور فعال زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی و مدیریتی تأکید کرده‌اند. نمونه اخیر آن تأکید رهبر معظم انقلاب بر اینکه در بسیاری از مسائل زنانه که مردها تشخیص خوب و درستی ندارند، خانم‌ها باید از مجتهدان زن تقلید کنند.

موفقیت‌های چشمگیر در ورزش

در عرصه‌های مختلف اجتماعی، یکی از حوزه‌هایی که در آن زنان ایران پیشرفت بسیاری داشتند، ورزش بود. بعد از انقلاب اسلامی، به ویژه با توجه به حمایت‌های رهبری، شرایط برای حضور زنان در ورزش کشور بسیار بهبود یافت. در ایران، با تلاش‌های صورت گرفته و برنامه‌ریزی‌های مناسب،